

सुर्खेत जिल्लामा महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको एक अध्ययन
सुर्खेत जिल्लाको शहरी क्षेत्र र ग्रामीण क्षेत्रमा महिला हिंसाको तुलानात्मक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्र/मानवशास्त्र अन्तर्गत एम.ए दोस्रो वर्षको
आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि तयार पारिएको
शोधपत्र

हरि गौतम

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र केन्द्रिय विभाग

त्रि. वि.कीर्तिपुर

२०७०

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र/मानवशास्त्र केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर

सिफारिस पत्र

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र केन्द्रीय विभागका छात्र हरि गौतमले “सुर्खेत जिल्लामा महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको एक अध्ययन” शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । यस शोधकार्य प्रति म सन्तुष्ट छु र अन्तिम मुल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....
मिली जोशी

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र

त्रि.वि. कीर्तिपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र/मानवशास्त्र केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर

स्वीकृति-पत्र

यस विभागका छात्र हरि गौतमले तयार पार्नुभएको *सुर्खेत जिल्लामा महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको एक अध्ययन* नामक शोधपत्र समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका लागि उचित ठहरिएकोले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

मिली जोशी (शोधनिर्देशक)

डा.श्यामु थापा मगर (वाह्य परीक्षक)

डा. विनोद पोखरेल (नि.विभागीय प्रमुख)

कृतज्ञताज्ञापन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गत समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग कीर्तिपुरमा स्नातोकोत्तर तह द्वितिय वर्षको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिको लागि मैले “महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको एक अध्ययन ” विषयमा सुर्खेत जिल्लाको मेली गा.वि.स. तथा वीरेन्द्रनगर सदरमुकामको बुद्धपथमा रहेका महिलाहरुको अध्ययन गरी यो शोधपत्र तयार पारेको हुँ ।

हिंसा पिडित महिलाहरुको संख्या दिनानुदिन बढ्दो अवस्थामा रहेको वर्तमान परिवेशमा उनीहरुको आर्थिक, सामाजिक तथा शैक्षिक लगायतका विषयवस्तुलाई उठान गरि अध्ययन गर्ने कोशिस गरेको छु । यो शोधपत्रमा हिंसा पिडित महिलाहरुको अवस्था तथा उनीहरुको पारिवारिक पृष्ठभूमि समेतलाई अध्ययन गरि तयार पारिएकोले आगामी दिनमा यही विषयसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा काम गर्ने सरोकारवाला तथा अन्य सबैलाई उपयोगी हुने आशा गरेको छु ।

प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्न आवश्यक निर्देशन र सुझाव दिई सहयोग गर्नु हुने समाजशास्त्र मानवशास्त्र विभागका श्री मिली जोशीज्यूमा उहाँले गर्नुभएको शोधनिर्देशनको भूमिका तथा बाह्य परिक्षक डा.श्यामु थापा मगरज्यूप्रति उहाँले दिनुभएको आवश्यक निर्देशन प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । साथै आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराईदिने मेली गा.वि.स. कर्मचारीहरु तथा मेरो अध्ययनलाई यहाँसम्म ल्याई पुऱ्याउन प्रत्येक क्षेत्रमा सहयोग गर्नुहुने आदरणीय पिता, माता प्रति हृदय देखीनै आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा छिटो छरितो र शुद्ध रूपमा टाइप गरि सहयोग गर्नुहुने कम्प्युटर सेन्टरका दाईहरुलाई धन्यवाद दिदै प्रस्तुत शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका निमित्त त्रि.वि. समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभाग समक्ष पेश गर्दछु ।

शोधार्थी

शैक्षिक सत्र : ०६७/०६८

हरि गौतम

मिति : २०७०/०९/०७

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र

केन्द्रीय विभाग

विषयसूची

अध्याय एक	पृष्ठ संख्या
१.१. पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याको कथन	३
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	४
१.४ अध्ययनको महत्व	५
अध्याय दुई	
२. साहित्य समीक्षा	६
अध्याय-तीन	
अनुसन्धान विधि	
३.१ अनुसन्धान ढाँचा	१६
३.२ अध्ययन क्षेत्रको छनोट र औचित्य	१६
३.३ समग्र नमूना र नमूना छनोट	१७
३.४ तथ्याङ्क संकलन विधि	१७
३.४.१ प्रश्नावली	१७
३.४.२ अन्तर्वार्ता अनुसूची	१७
३.४.३ अवलोकन	१८
३.४.४ वैयक्तिक अध्ययन	१८
३.५ तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण र विश्लेषण	१८
३.६ अध्ययनको सीमा	१८
अध्याय चार	
अध्ययन क्षेत्रमा महिला हिंसा तथा सामाजिक, आर्थिक अवस्था	

४.१ परिचय	२०
४.२ अध्ययन क्षेत्रमा रहेका महिला र पुरुषको विवरण	२१
४.३ उत्तरदाताको उमेरगत शैक्षिक विवरण	२२
४.४ लिङ्गका आधारमा पेशागत अवस्था	२३
४.५ उत्तरदाता महिलाको हिंसाको अवस्था	२४
४.६ उत्तरदाता महिलाको उमेर अवस्था	२५
४.७ उत्तरदाता महिलाको वैवाहिक स्थिति	२६
४.८ परिवारको प्रकृतिको आधारमा हिंसाको स्थिति	२८
४.९ अध्ययन क्षेत्रका महिलामाथि हुने हिंसाको स्थिति	२९

अध्याय पाँच

महिलाहरूको शैक्षिक, सामाजिक तथा पारिवारिक अवस्था तथा धारणा

५.१ अध्ययन क्षेत्रका महिलाको शैक्षिक अवस्था	३२
५.२ पारिवारिक प्रकृतिका आधारमा मेली गाँऊका महिलाको शैक्षिक अवस्था	३४
५.३ सामाजिक कारण	३६
५.४ आर्थिक कारण	३७
५.५ सांस्कृतिक कारण	३९
५.६ मनोवैज्ञानिक तथा अन्य कारण	४०

अध्याय छ

निष्कर्ष	४२
----------	----

६.१ मुख्य प्राप्तिहरू

सन्दर्भ सामाग्री (Bibliography)

तालिकासूचि

तालिका नं.	शिर्षक	पृष्ठ संख्या
तालिका नं १	उमेर तथा लिङ्गका आधारमा महिला र पुरुषको विवरण	२१
तालिका नं. २	उत्तरदाताको उमेरतग शैक्षिक विवरण	२२
तालिका नं. ३	पेशागत विवरण	२३
तालिका नं. ४	महिलाहरुको हिंसाको अवस्था	२४
तालिका नं. ५	उत्तरदाता महिलाको उमेर अवस्था	२६
तालिका नं. ६	उत्तरदाता महिलाको वैवाहिक स्थिति	२७
तालिका नं. ७	परिवारको प्रकृतिका आधारमा महिलाको विवरण	२८
तालिका नं. ८	अध्ययन क्षेत्रका महिला हिंसाको अवस्था	३०
तालिका नं. ९	उत्तरदाता महिलाको शैक्षिक अवस्था	३२
तालिका नं. १०	परिवारको प्रकृतिको आधारमा महिलाको शैक्षिक अवस्था	३४
तालिका नं. १०	सामाजिक कारण	३६
तालिका नं. ११	आर्थिक कारण	३८
तालिका नं. १२	सांस्कृतिक कारण	३९
तालिका नं. १३	मनोवैज्ञानिक तथा अन्य कारण	४१